

משטרת ישראל

נהלים משותפים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

נוהל משותף לאגף המבצעים ואגף חקירות ומודיעין			נהלים משותפים
מספר: 01.01.01	תת-פרק: חיפוש	פרק: סמכויות אכיפה	
שם: חיפוש על גוף אדם			תאריך פרסום: 17/06/2024
			תאריך תחילה: 17/06/2024
			תאריך ביטול:
			נוסח: 3

1. כללי

א. נוהל זה מתייחס לשני סוגי סמכויות חיפוש כפי שיפורט להלן:

(1) **חיפוש על גוף אדם** – סמכות אכיפה הנתונה לשוטרי המבצע מעצר של אדם או המקבל עצור או אסיר למשמורת.

(2) **חיפוש מוגבל על גוף** – נערך על גופו של אדם שעוכב בעת כניסתו לרכב בשימוש משטרת ישראל או לאמבולנס, בליווי שוטר, לשם תפיסת נשק או חפץ אחר, העלול לסכן את שלומו של אדם או את ביטחון הציבור או העלול לסייע בבריחתו, **גם בלא חשד** שהאדם מחזיק חפץ כאמור. השוטר רשאי לתפוס את החפץ שהתגלה אגב החיפוש.

ב. מדובר בסמכות שעצם מימושה כרוך בפגיעה בכבודו של אדם ובפרטיותו, ולכן יש להקפיד על אופן ביצועה.

ג. אין באמור לעיל כדי לגרוע מסמכות החיפוש על פי חוק בגופו של עצור או אסיר.

2. מטרת הנוהל

קביעת הוראות, הנוגעות לאופן יישום סמכות חיפוש על הגוף בעת **מעצר, קבלה למשמורת**¹ או עיכוב לרכב כאמור ולביצוע סמכות החיפוש על הגוף בהיקף, בדרך ובמקום שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, פרטיותו וזכויותיו, והכל תוך שמירה על שלומם של השוטרים, עצורים/מעוכבים אחרים או העצור או המעוכב.

¹ קיימים מצבים נוספים אשר החוק מאפשר בהם חיפוש על גוף, כמו: חשד לביצוע עבירה לפי פקודת הסמים או לאחזקת נשק- אך אלו אינם מוסדרים בנוהל זה.

3. הבסיס החוקי

- א. חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005.
- ב. סעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: **"הפסד"פ**).
- ג. סעיף 72א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: **"חוק המעצרים"**).
- ד. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996 (להלן: **"חוק החיפוש בגוף"**).
- ה. סעיף 77ח(ה1) לפקודת המשטרה, התשל"א-1971.
- ו. פקודת המטא"ר 14.01.34 - "עיקוב, מעצר ושחרור".
- ז. פקודת המטא"ר 12.03.01 - "הטיפול בכלואים בתאי מעצר, שבאחריות משטרת ישראל".
- ח. פקודת המטא"ר 12.03.03 - "העברת כלואים ואבטחתם מחוץ לתא מעצר וכותלי בית המעצר".

4. הגדרות

- א. **בגדים תחתונים** – פריט לבוש ראשון אותו לובש האדם לדוגמה: תחתונים וחזייה (או כל חלק עליון אחר דוגמת גוזייה או ביינדר טרנסג'נדרים, בהתחשב בזהותם המגדרית), ובלבד שלא יוסר מגופו של אדם בגד החושף את איברי גופו המוצנעים.
- ב. **חיפוש מוגבל על גוף** – חיפוש על פני גופו של אדם שאינו כולל הסרת בגד, החושף איברי גוף שהיו מכוסים, למעט הסרת כיסוי מעל הפנים או הראש או הסרת נעליים, וכן חיפוש בבגדיו או בכליו של אדם שהוא נושא על גופו או הנמצאים בקרבתו או בשליטתו המידית, ולמעט חיפוש חיצוני או פנימי, כהגדרתם בחוק החיפוש בגוף.
- ג. **חיפוש על גוף אדם** – חיפוש על פני גופו של אדם, וכן חיפוש בבגדיו או בכליו² כהגדרתו בסעיף 22 לפסד"פ ושאינו חיפוש פנימי או חיצוני³.
- ד. **חפץ אחר** – חפץ העלול לסכן את שלומו של אדם או את בטחון הציבור או העלול לסייע בבריחתו.
- ה. **טרנסג'נדר** – אדם שזהותו המגדרית שונה מהזהות שהוגדרה בלידתו.
- ו. **מקום משמורת** – בית מעצר, בית סוהר, תא שהייה או כל מקום משמורת אחרת בה נתון העצור כדין לדוגמה: בית חולים, מוסד לבריאות הנפש.
- ז. **נשק** – כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005.
- ח. **עצור** – אדם שנעצר על ידי שוטר, או עצור/אסיר המתקבל למקום משמורת.
- ט. **קטין** – מי שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים.

² חיפוש פנימי או חיצוני - ראה הגדרה בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי) התשנ"ו-1996.

³ חיפוש בהפשטה פרט להסרת תחתונים וחזייה, או כל לבוש אחר שחושף את איברי גופו המוצנעים.

5. מטרת החיפוש

החיפוש נועד לשמור על ביטחון המעוכבים והעצורים, כמו גם על ביטחון השוטרים ויתר כוחות הביטחון וההצלה.

6. עיתוי החיפוש

א. חיפוש מוגבל על גוף מעוכב ייערך טרם הכנסתו לניידת משטרה או לאמבולנס, כאשר המעוכב מלווה בשוטר.

ב. חיפוש על עצור ייערך ככל הניתן בסמוך למעצרו.

7. היקף החיפוש

א. סמכות החיפוש על הגוף נתונה לשוטר עד לרמת הבגדים התחתונים כהגדרתם בסעיף 4 א' לנוהל זה. יש לערוך חיפוש זה, עד כמה שניתן, במקום שאינו גלוי לעוברים ושבים ובאופן שישמור על כבודו ופרטיותו של האדם.

ב. סמכות חיפוש מוגבל על פני גופו של מעוכב בעת כניסתו לרכב משטרה, נתונה לשוטר והיא כוללת הסרה של כיסוי מעל הפנים או הראש וחליצת הנעליים, אך לא כוללת הסרת בגד וחשיפת איברי גוף שהיו מכוסים.

ג. היקף החיפוש ייקבע בהתאם לשיקול דעת השוטר בעת ביצוע החיפוש, ויבוצע בהתאם לתכליתו ולנסיבות.

8. קריטריונים לביצוע החיפוש

במסגרת קבלת החלטה על היקף החיפוש שיערך על אדם, והאפשרות שהוא יישאר בבגדים תחתונים במהלך ביצוע החיפוש על גוף, ישקול השוטר בין היתר, ובמידת האפשר את השיקולים האלה:

א. נחיצות הסרת הבגדים לצורך מימוש מטרת החיפוש והאפשרות להשיגה בדרך פוגענית פחות, כדוגמת טפיחות על הבגדים.

ב. חומרת העבירה, אופייה והמסוכנות הנשקפת מביצועה.

ג. גילו של העצור בדגש על חיפוש המתבצע על גופו של קטין או קשיש.

ד. בחינה של אוכלוסיות מיוחדות, כדוגמת: חסרי ישע, ובכללם אנשים עם מוגבלות פיזית או נפשית; נשים בהריון; טרנסג'נדרים ועוד.

ה. האפשרות כי העצור יחזיק חפץ כדוגמת: סכין, אגרופן או כל חפץ אחר אשר יש בכוחו לפגוע בכל מי שיבוא עמו במגע.

ו. היכרות קודמת עם העצור.

ז. מידע מהמרשם הפלילי ובכלל זה מאסרים קודמים, מעצרים קודמים הידועים לשוטר העוצר או מידע מודיעיני.

ח. השתייכותו של העצור לארגון פשיעה או היותו מחולל פשיעה.

ט. האם מדובר במעצר פתע, או שהעצור יכול היה לצפות את מעצרו ולהיערך לכך.

י. התנהגות חשודה של העצור כדוגמת: הסתרת/זריקת חפץ, השפלת המבט או הסתתו לכיוונים שונים, הזעה, הליכה משונה, אמרה העלולה להתפרש כמחשידה, לחץ, מצוקה או התנהגות חשודה אחרת.

יא. מצבו הנפשי של העצור, לרבות מידע או אמירות המעידות על חשש לפגיעה עצמית בעת המעצר.

יב. כאשר יש נוכחות עצורים נוספים בתא השהיה/מעצר, נדרש חיפוש יסודי טרם הכנסת עצור נוסף.

9. אופן עריכת החיפוש

א. חיפוש מוגבל על מעוכב בטרם כניסה לניידת או לאמבולנס ששוטר מלווה את המעוכב, יבוצע במידת האפשר באופן מדורג. בכפוף לנסיבות, עורך החיפוש ישאל את המעוכב האם הוא מחזיק או שיש בכליו או על גופו חפץ כדוגמת: סכין, דוקרן, זכוכית, מסמר, פצירה וכד'. כמו כן, יש לשאול את המעוכב האם הוא מחזיק בנשק.

ב. חיפוש על גוף אדם הכולל את הסרת בגדיו כך שייחשפו בגדיו התחתונים לא ייערך בפרהסיא, אלא אם בנסיבות העניין דחיית החיפוש תהווה סיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלום של אדם.

ג. חיפוש על גוף אדם המתבצע במקום משמורת ייערך במקום סגור תוך כדי הקפדה, עד כמה שניתן על שמירת כבודו ופרטיותו.

ד. חיפוש מוגבל על מעוכב בהכנסתו לרכב משטרה או לאמבולנס בליווי שוטר, וחיפוש על גוף עצור ייערך בידי בן מינו, אלא אם מתקיים אחד מאלה:

1) אותו אדם הסכים שהחיפוש ייערך בידי מי שאינו בן מינו לאחר שהובהרה לו זכותו שלא להסכים לחיפוש האמור;

2) לא ניתן לערוך את החיפוש בידי בן מינו ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום של אדם או לשלום הציבור;

3) אדם שהוא טרנסגינדר, ייערך החיפוש בהתאם לאמור בסעיף 11 להלן.

ה. התנגד מעוכב/עצור שהוא חשוד בעבירה, לעריכת חיפוש כדין על גופו טרם הכנסתו לרכב משטרה, רשאי עורך החיפוש להשתמש בכוח סביר לצורך ביצוע החיפוש, לאחר שהזהיר אותו השוטר כי בכוונתו להשתמש בכוח.

10. חיפוש על גוף עצור קטין

א. חיפוש על גוף עצור קטין ייערך על קטין בר עונשין בלבד (מגיל 12 עד 18). ככל שהקטין צעיר יותר (ובכל מקרה הוא מעל גיל 12) יינתן משקל משמעותי לגילו על פני הנסיבות האחרות.

ב. טרם ביצוע החיפוש, יש להפעיל שיקול דעת ורגישות מרבית בכל הנוגע להיקף החיפוש, שיטת החיפוש, צנעת פרטי הקטין ומקום החיפוש.

ג. חיפוש על גוף עצור קטין לא ייערך בנוכחותם של עוברי אורח, קטינים או בגירים עצורים/מעוכבים אחרים וכל זאת בכדי למנוע מבוכה או השפלה לקטין במעמד זה, כמו גם כדי למנוע תיוגו כקטין העובר על החוק.

11. חיפוש על גוף מעוכב/עצור טרנסג'נדר

- א. נודע לשוטר המטפל לפני תחילת החיפוש, או שמתברר תוך כדי ביצוע חיפוש שהאדם עליו מחפשים הוא טרנסג'נדר, מחובתו לברר האם קיימת לאותו אדם העדפה כי עורך החיפוש יהיה בן מינו המגדרי.
- ב. שוטר יתעד בדוח החיפוש את תגובתו של המעוכב/עצור. ככל שלא התקבלה תגובתו, ייערך החיפוש בהתאם לזהותו המינית המופיעה בתעודת הזהות.
- ג. ביקש מעוכב/עצור טרנסג'נדר כי החיפוש יערך על ידי שוטר בן מינו המגדרי, אולם הדבר לא התאפשר בין אם בשל אפשרות פגיעה בביצוע העיכוב/מעצר או בשל טעם אחר, יסביר השוטר מבצע העיכוב/מעצר לטרנסג'נדר את סיבת הסירוב לבקשה. במצב זה, החיפוש ייערך בהתאם לזהותו המינית כפי שמופיעה בתעודת הזהות. השוטר שהסביר לאדם את סיבת הסירוב לבקשה, יציין הנושא באופן מפורש בדוח החיפוש.
- ד. שוטר יתייחס לכל אחד מאלה בעת מילוי דוח החיפוש: דרך בירור זהותו המגדרית של האדם, ההסבר שניתן לאדם לגבי האפשרות להעדיפת זהות השוטר המחפש, מידת שיתוף פעולה מצדו וכן הסיבה בשלה ניתן/לא ניתן היה להיעתר לבקשתו שהחיפוש יבוצע על ידי בן מינו המגדרי, ככל שהוא ביקש זאת.
- ה. דוח החיפוש וכל מסמך רשמי שימולא בעת טיפול באדם שהוא טרנסג'נדר, יירשם בהתאם לזהות הרשומה לאותו אדם במרשם האוכלוסין, בדגש על מספר תעודת הזהות.

12. תיעוד החיפוש

- א. שוטר העורך חיפוש מוגבל על גוף של מעוכב טרנסג'נדר, טרם הכנסתו בליווי שוטר לרכב/אמבולנס, או חיפוש על גוף עצור עד רמת בגדים תחתונים, יתעד את החיפוש בדוח בכתב (בנספח המצ"ב) בו יפורטו כל אלה:
- 1) שם המעוכב/העצור ודרכי ההתקשרות עמו;
 - 2) המקום בו נערך החיפוש;
 - 3) תאריך ושעה בהם נערך החיפוש;
 - 4) שמות השוטרים שערכו את החיפוש ושמות השוטרים שנכחו בחיפוש;
 - 5) תגובת המעוכב/העצור עליו מבוצע החיפוש;
 - 6) התנגדות לחיפוש או לתפיסת חפץ;
 - 7) האם היה שימוש בכוח, האם נגרם נזק לגוף או לרכוש;
 - 8) פירוט הנימוקים לביצוע חיפוש כאמור;
 - 9) רשימת החפצים, שנתפסו במהלך החיפוש.
- ב. הדוח ייחתם בידי עורך החיפוש ובידי המעוכב/העצור שעל גופו נערך החיפוש. סירב מי מהם לחתום על דוח החיפוש, יצוין הסירוב בגוף הדוח, לרבות הסיבה שמסר לסירובו.
- ג. נתפס חפץ במהלך החיפוש, או נעשה שימוש בכוח – יימסר העתק דוח החיפוש לעצור שעל גופו נערך החיפוש.

נספח – דוח חיפוש על גוף מעוכב/עצור

יחידה:
תאריך:
שעה:
מס' אירוע/פ"א:
מקום החיפוש:

דוח חיפוש על גוף מעוכב/עצור

הדוח ימלא רק כשמדובר בחיפוש על גוף עצור או בחיפוש מוגבל על מעוכב טרנסג'נדר

1. הצהרת עורך החיפוש אני הח"מ

מס' אישי	דרגה	שם פרטי	שם משפחה

ערכתי חיפוש על גוף בהתאם לסמכות שהוקנתה לי בחוק.

2. שם המעוכב/העצור עליו נערך החיפוש

ת.ז.	שם פרטי	שם משפחה	מס' טלפון

3. בחיפוש השתתפו גם:

מס'	מס' אישי	דרגה	שם פרטי	שם משפחה

4. הנימוקים לעריכת חיפוש על גוף עצור הכולל הסרת בגדים עד חשיפת בגדים תחתונים

5. להלן המוצגים שנתפסו

מס'	שם המוצג	תיאור המוצג	מס' סידורי	מקום התפיסה	הערות

6. הערות עורך החיפוש: (חיפוש על אוכלוסיות מיוחדות סעיף ג(3) התנגדות לחיפוש או לתפיסת חפץ במהלכו, שימוש בכוח לביצוע החיפוש, נזק לגוף או לרכוש)

7. תגובת המעוכב/העצור לחיפוש

חתימת המעוכב/העצור

סירב המעוכב/העצור לחתום על דוח החיפוש, יצוין הסירוב בדוח, לרבות הסיבה שמסר לסירובו.

חתימת עורך החיפוש